Lietas arhīva Nr. A42-00746-23/39
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:0929.A420275922.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Liepājā 2023. gada 29. septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Kristīne Brokane,

piedaloties pieteicējam /pers. D/ un pieteicēja pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Arturam Lielgalvim,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei /pers. E/,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. D/ pieteikuma par Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka p.i. /datums/lēmuma Nr. /numurs/ „Par /ieslodzījuma vieta/izvērtēšanas komisijas lēmumu" atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) priekšnieka p.i. /datums/lēmumu Nr. /numurs/ „Par /ieslodzījuma vieta/ izvērtēšanas komisijas lēmumu" (turpmāk – Lēmums) nolemts atstāt negrozītu /ieslodzījuma vieta/ (turpmāk – cietums) izvērtēšanas komisijas (turpmāk – komisija) /datums/lēmumu Nr. /numurs/ (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru atteikts pārvietot pieteicēju /pers. D/ no slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākās pakāpes uz slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstāko pakāpi.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] Pieņemot lēmumu par soda izciešanas režīma mīkstināšanu, visi Ministru kabineta 2022. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 356 „Noteikumi par brīvības atņemšanas iestādes izvērtēšanas komisijas sastāvu, darbības un lēmumu pieņemšanas kritēriju izvērtēšanas kārtību" (turpmāk – Komisijas darbības noteikumi) 34. punktā minētie kritēriji ir vienlīdz svarīgi un vērtējami. Sākotnējais lēmums pamatots ar to, ka pieteicējs nav sasniedzis noteiktu resocializācijas rezultātu, līdz ar to pārvietošana uz slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstāko pakāpi šobrīd nav lietderīga. Komisija vērtē katru notiesāto individuāli, līdz ar to pieteicējam nav pamata atsaukties uz vienlīdzības principu.

[1.2] Resocializācija ir pasākumu kopums, kas tiek veikts, izvērtējot katra notiesātā vajadzības. Pieteicējs ir iesaistījies individuālajā darbā ar vecāko inspektoru, ir vērsts uz sadarbību. Brīvo laiku pieteicējs pavada, skatoties izklaidējoša un izglītojoša rakstura TV pārraides, lasot grāmatas, apmeklējot sporta zāli un spēlējot futbolu. Sociālo darbinieku pieteicējs apmeklēja vienu reizi risku un vajadzību novērtējuma intervijā. Pēc pieteicēja teiktā pieteicējam ir augstākā izglītība un viņš pašmācības ceļā apgūst angļu valodu. Resocializācijas plānā ir paredzēta dalība mācību procesā, taču no pieteicēja neatkarīgu iemeslu dēļ tas pašlaik nav iespējams. Tāpat no pieteicēja neatkarīgu iemeslu dēļ līdz komisijas sēdei pieteicējam nebija iespējas iesaistīties Vardarbības mazināšanas programmā, kas pieteicējam ir nepieciešama, jo konstatētie riski, kas noveda pie noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, ir saistīti ar pieteicēja vardarbīgo uzvedību. Pieteicējs ir apmeklējis divas individuālās psihologa konsultācijas, kas ir jāturpina, jo tad pieteicējs spēs saskatīt savas stiprās puses, koriģēt domāšanu un uzvedību, kā arī spēs apzināties iekšējās un ārējās motivācijas nozīmīgumu resocializācijas procesā. Lielāko risku veido pieteicēja domāšana, attieksme, uzvedība un sociālās attiecības, kas noveda pie noziedzīga nodarījuma izdarīšanas. Pieteicējs neizprot sekas izdarītajam, no kā var secināt, ka pieteicējs vēl nav mainījis savu kriminālo domāšanu, tādējādi pastāv atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riski. Soda izpildes režīma augstākā pakāpe var tikt nosacīti vērtēta kā „viens solis līdz brīvībai, līdz nokļūšanai sabiedrībā", līdz ar to notiesātājiem, kuriem ir piešķirta augstākā pakāpe, ir jābūt sasniegušiem noteiktu resocializācijas pakāpi un rezultātus.

[1.3] Pieteicēja dalība resocializācijas plānā noteiktajos pasākumos ir brīvprātīga, tomēr pieteicējam, izlemjot kādā pasākumā nepiedalīties, ir jārēķinās ar to, ka noteiktie resocializācijas mērķi var netikt sasniegti, kas secīgi var būt šķērslis virzībai soda izciešanas progresīvajā sistēmā un nosacītai pirmstermiņa atbrīvošanai, jo svarīga ir tieši resocializācijas plāna, kas sagatavots atbilstoši pieteicēja individuālajam izvērtējumam, izpilde. Turklāt, lai pieteicējs sasniegtu resocializācijas mērķi un novērstu atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riskus, pieteicējam ir jāprot līdzsvarot resocializācijas pasākumu izpildi.

[2] 2022. gada 13. septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] Lēmumā nav izvērtēti apstrīdēšanas iesniegumā norādītie argumenti. Pieteicējam nav darīta zināma pārvaldes papildu pieprasītā informācija, kas ņemta vērā, pieņemot Lēmumu, līdz ar to pieteicējam nebija iespējams sniegt paskaidrojumu.

[2.2] Resocializācijas programmas nav pieejamas. Komisijas sēdes laikā pieļāvuma formā tika norādīts, ka programmas būs pieejamas 2022. gada augustā vai septembrī, bet pieteikuma sagatavošanas brīdī neviena programma joprojām nav pieejama. Cietums nespēj nodrošināt resocializācijas programmas ne tikai pieteicējam, bet arī citiem ieslodzītajiem, līdz ar to cietuma administrācija nepilda savus pienākumus, kā arī veido nepieļaujamu

situāciju, prasot notiesātajam izpildīt resocializācijas programmas, kas netiek piedāvātas.

[2.3] Lēmumā nav vērtēts apstrīdēšanas iesniegumā norādītais Senāta spriedums, kur līdzīgā situācijā nospriests par labu notiesātajam. Spriedumā konstatētie apstākļi ir jāņem vērā, lemjot par soda izciešanas režīma mīkstināšanu. Senāts noteicis, ka ir jāvērtē notiesātā uzvedība, piedalīšanās dažādās aktivitātēs un sasniegtie rezultāti. Tāpat Senāts secinājis, ka komisijai ir jāvērtē arī apcietinātās personas lietā iekļautā informācija. Resocializācijas plānā noteikto pasākumu izpildes kritērijs ir jāvērtē, bet tas nav uzskatāms par prioritāru un tas nav obligāts priekšnoteikums soda izciešanas režīma mīkstināšanai. Komisija pārkāpumus nav konstatējusi, ir norādījusi vairākas aktivitātes un pozitīvas lietas.

[3] Pārvalde tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un uzskata to par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā minētājiem argumentiem.

Papildus pārvalde paskaidro, ka ir izvērtēta pieteicēja attieksme un apstākļi, kas viņam liedza sasniegt resocializācijas mērķus pietiekošā apjomā. Tā kā pieteicējs pie psihologa bijis tikai divas reizes, kā arī nav piedalījies Vardarbības mazināšanas programmā, pieteicēju nevar virzīt augstākai pakāpei.

[4] Tiesas sēdē 2023. gada 8. augustā pieteicējs apstiprināja, ka šobrīd viņš ir pārvietots tālākai soda izciešanai uz slēgta cietuma soda izciešanas režīma augstāko pakāpi, līdz ar to labums, ko pieteicējs vēlējās, ir saņemts. Tomēr pieteicējs norādīja, ka vēlas, lai tiesa izvērtētu Lēmuma tiesiskumu. 2023. gada 11. septembrī tiesā saņemts iesniegums, kurš apstiprina, ka pieteicējs vēlas Lēmuma tiesiskuma izvērtēšanu, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

2023. gada 12. septembra tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku uzturēja, savukārt pārvaldes pārstāve pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Tā kā sākotnēji lieta tika ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet, ņemot vērā, ka ar komisijas /datums/lēmumu Nr. /numurs/ pieteicējs ir pārvietots tālākai soda izciešanai uz slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstāko pakāpi, tad pieteicējs jau ir saņēmis labvēlīgu administratīvo aktu pirms lietas izskatīšanas pēc būtības.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 184. panta otrās daļas 1. punktā noteikto pieteikumu var iesniegt arī par administratīvā akta atzīšanu par prettiesisku, ja tiesas spriedums par administratīvā akta prettiesiskumu ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

Pieteicējs ir rakstveidā grozījis pieteikuma priekšmetu, lūdzot tiesu vērtēt Lēmuma tiesiskumu, lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos (*lietas 109. lapa*), līdz ar to tiesa precizē pieteikuma priekšmetu, nosakot, ka tiks vērtēts prasījums par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

[6] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir apmierināms.

[7] Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – Kodekss) 50.[1] panta pirmā daļa noteic, ka soda progresīvā izpilde pamatojas uz notiesāto diferenciāciju katra brīvības atņemšanas iestādes veida un režīma ietvaros, kā arī notiesāto pārvietošanu no viena veida cietuma uz cita veida cietumu, ņemot vērā izciestā soda daļu un notiesātā uzvedību. Tās mērķis ir panākt soda izpildes režīma atbilstību notiesātā uzvedībai un resocializācijas pakāpei, nodrošinot soda izpildi, kā arī viņa optimālu iekļaušanos dzīvē pēc atbrīvošanas.

Atbilstoši Kodeksa 50.[3] panta pirmajā daļā noteiktajam notiesātie slēgtajos cietumos un daļēji slēgtajos cietumos sodu izcieš divās soda izciešanas režīma pakāpēs – zemākajā un augstākajā. Saskaņā ar Kodeksa 50.[1] panta trešajā daļā noteikto soda izciešanu notiesātie uzsāk soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, izņemot ar īslaicīgu brīvības atņemšanu notiesātos un notiesātos, kuriem tiesa neizciesto sodu – sabiedrisko darbu vai naudas sodu – aizstājusi ar īslaicīgu brīvības atņemšanu.

Kodeksa 50.[3] panta otrā daļa paredz soda izpildes režīma: 1) pakāpenisku mīkstināšanu, lai sagatavotu notiesāto atbrīvošanai un veicinātu viņa iekļaušanos dzīvē pēc soda izciešanas; 2) pastiprināšanu, lai nodrošinātu likuma prasībām atbilstošu notiesātā uzvedību.

Konkrētajā gadījumā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem, proti, ka pieteicējs atradās slēgtā cietuma zemākajā soda izciešanas režīma pakāpē un vēlējās panākt pārvietošanu uz slēgtā cietuma augstāko soda izciešanas režīma pakāpi.

Minēto pieļāva Kodeksa 50.[4] panta ceturtā daļa, kas paredz, ka notiesātajiem soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē jāizcieš ne mazāk kā viena ceturtdaļa no piespriestā soda. Soda daļā, kas jāizcieš soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē, tiek ieskaitīts apcietinājumā pavadītais laiks. Nav strīda par to, ka pieteicējs atbilstoši minētajam bija tiesīgs iesniegt iesniegumu komisijai soda izciešanas režīma pakāpes paaugstināšanai.

Atbilstoši Kodeksa 50.[15] panta pirmajā un trešajā daļā, kā arī 50.[16] panta pirmās daļas 1. punktā noteiktajam katrā brīvības atņemšanas iestādē ar pārvaldes priekšnieka rīkojumu izveido komisiju, kas nodrošina notiesāto virzību soda progresīvās izpildes sistēmā. Komisija izskata notiesātā iesniegumu par noteiktā soda izciešanas režīma mīkstināšanu. Komisijas sastāvu, darbības un lēmumu pieņemšanas kritēriju izvērtēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets, proti, Komisijas darbības noteikumi.

Līdz ar to tiesai, pārbaudot Lēmuma tiesiskumu, ir jāvērtē, vai Lēmumā ietvertais pamatojums uzskatāms par pietiekamu un atbilstošu nolemtajam.

[8] Kā secināms no Komisijas darbības noteikumos noteiktā, komisijai ir jāvērtē gan notiesātā resocializācijas rezultātus, gan uzvedību.

Saskaņā ar Komisijas darbības noteikumu 33. punktu, izvērtējot notiesātā resocializācijas rezultātus, komisija ņem vērā notiesātā dalību nodarbinātības, izglītības, psiholoģiskās palīdzības, sociālo problēmu risināšanas, brīvā laika pavadīšanas un citos resocializācijas pasākumos.

Savukārt saskaņā ar Komisijas darbības noteikumu 34. punktu, izvērtējot notiesātā uzvedību, komisija ņem vērā: 1) notiesātā izdarītos soda izciešanas režīma prasību pārkāpumus un to būtību; 2) piemērotos pamudinājumus; 3) attieksmi pret soda izciešanas režīma prasību ievērošanu; 4) attieksmi pret piedalīšanos resocializācijas pasākumos; 5) citu informāciju, kas raksturo notiesātā uzvedību; 6) ja no disciplinārsoda par soda izciešanas režīma prasību pārkāpumu ir pagājis Kodeksa 50.[3] panta ceturtajā daļā noteiktais termiņš vai notiesātajam ir piemērots pamudinājums – atzīt notiesāto par atbilstošu Kodeksa 50.[3] panta ceturtajā daļā minētajiem nosacījumiem pirms tajā noteiktā termiņa beigām –, komisija nevērtē soda izciešanas režīma prasību pārkāpumu, par kuru piemērots minētais disciplinārsods. Ja minētie pārkāpumi sniedz būtisku informāciju, komisija izvērtē tikai attiecīgo disciplinārsodu esību un to, kā šie pārkāpumi raksturo notiesāto kopumā.

Atbilstoši Komisijas darbības noteikumu 11. punktā noteiktajam brīvības atņemšanas iestādes amatpersona, kas atbild par notiesāto resocializāciju,

10 darbdienu laikā pēc iesnieguma kopijas saņemšanas sagatavo notiesātā uzvedības un resocializācijas rezultātu izvērtējumu.

Pieteicēja uzvedības un resocializācijas rezultātu izvērtējums (*lietas 40.-41. lapa*) sastādīts 2022. gada 9. jūnijā. Tajā norādīts, ka pagaidām nav sasniegti resocializācijas rezultāti, līdz ar to pieteicēja pārvietošana uz slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstāko pakāpi ir priekšlaicīga. Tas secināts, ņemot vērā, ka pieteicējs ir apmeklējis divas individuālās psihologa konsultācijas, viena no tām paredzēta risku un vajadzību izvērtēšanai, bet pieteicējs ir gatavs turpināt apmeklēt psihologu un risināt problēmas, kas novedušas pie noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas. Savukārt resocializācijas programmās pieteicējs nav iesaistīts, taču ir izrādījis interesi un vēlmi tajās iesaistīties. Tāpat pieteicējs ir gatavs iesaistīties izglītības pasākumos.

No minētā secināms, ka cietuma Resocializācijas daļas vecākais inspektors nav atbalstījis režīma mīkstināšanu tieši tā iemesla dēļ, ka inspektora ieskatā pieteicējs nav sasniedzis noteiktos resocializācijas rezultātus.

Nav konstatējams, ka izvērtējumā izdarīto secinājumu pamatā būtu pieteicēja uzvedība. Tā kā pieteicēja uzvedība nav atzīta par šķērsli soda izciešanas režīma mīkstināšanai, tiesa lietā esošo informāciju attiecībā uz pieteicēja uzvedību detalizēti nevērtēs.

[9] Saskaņā ar Kodeksa 61.^{5} panta pirmajā un otrajā daļā noteikto divu mēnešu laikā pēc notiesātā ievietošanas brīvības atņemšanas iestādē soda izciešanas uzsākšanai iestādes priekšnieks nodrošina notiesātā risku un vajadzību izvērtēšanu, nosakot: 1) notiesātā resocializācijas vajadzības, antisociālas uzvedības un atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riska pakāpi brīvības atņemšanas iestādē; 2) piemērotākos sociālās uzvedības korekcijas vai sociālās rehabilitācijas līdzekļus un citus pasākumus, kas īstenojami soda izpildes laikā un iekļaujami notiesātā resocializācijas plānā. Atkārtots notiesātā risku un vajadzību izvērtējums tiek veikts ne retāk kā reizi gadā visā soda izciešanas laikā. Atbilstoši risku un vajadzību izvērtējuma rezultātiem tiek izdarīti grozījumi notiesātā resocializācijas plānā.

Kodeksa 61.^{2} panta pirmā daļa paredz, ka notiesāto resocializāciju īsteno, piemērojot notiesāto sociālās uzvedības korekcijas vai sociālās rehabilitācijas līdzekļus. Atbilstoši Kodeksa 61.^{3} pantā noteiktajam notiesāto sociālās rehabilitācijas līdzekļi ir: 1) izglītošana – notiesātā iesaistīšana vispārējās, profesionālās un interešu izglītības programmās; 2) Kodeksā noteiktā notiesāto iesaistīšana sabiedriski lietderīgā nodarbināšanā (notiesāto darbs brīvības atņemšanas iestāžu saimnieciskajā apkalpē, komersanta izveidotajās darba vietās brīvības atņemšanas iestādē vai ārpus tās atkarībā no notiesātajam noteiktā soda izciešanas režīma, likumā noteiktā nodarbināšana bez atlīdzības); 3) notiesātā sociālo problēmu risināšana, ņemot vērā ieslodzījuma radītās sekas (notiesātā sociālo prasmju uzlabošana, atjaunošana un apguves nodrošināšana, informācijas sniegšana par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanas iestādes, personu apliecinošu dokumentu kārtošana); 4) psiholoģiskā palīdzība – notiesātā psiholoģiskā izpēte, psihologa atzinuma sagatavošana, psiholoģiskā konsultēšana individuāli, grupā vai krīzes situācijā brīvības atņemšanas iestādē; 5) brīvā laika pasākumu organizēšana – notiesātā iesaistīšana kultūras, informatīvos, mākslas, pašdarbības un sporta pasākumos; 6) atkarību mazināšanas programma – notiesātā iesaistīšana mērķtiecīgu un strukturētu pasākumu kopumā sociālo prasmju attīstībai, uzvedības modeļa pilnveidei un sociāli atbalstāmas vērtību sistēmas veidošanai.

Kodeksa 61.^{5} panta trešā daļa noteic, ka notiesāto resocializācijas īstenošanas kārtību nosaka Ministru kabinets, proti, Ministru kabineta 2013. gada 9. aprīļa noteikumi Nr. 191 „Notiesātā resocializācijas īstenošanas kārtība". Saskaņā ar šo noteikumu 12. un 14. punktā noteikto notiesātā izvērtēšanu atbilstoši kompetencei veic resocializācijas amatpersonas un darbinieki, rezultātus fiksējot anketā saskaņā ar pārvaldes priekšnieka apstiprināto notiesātā risku un vajadzību izvērtēšanas metodiku. Notiesātā izvērtēšanas laikā gūtos rezultātus apkopo anketas kopvērtējuma sadaļā, nosakot notiesātā antisociālas uzvedības un atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riska pakāpi, kā arī resocializācijas vajadzības.

Pieteicējam sastādītajā resocializācijas plānā (*lietas 37.-38. lapa*), ar kuru 2022. gada 31. maijā iepazīstināts arī pieteicējs, ietverti tādi resocializācijas pasākumi, kā: 1) Vardarbības mazināšanas programma – ar mērķi mazināt vardarbīgas uzvedības biežumu un smagumu; 2) izglītības pasākumi (profesionālā izglītība) – ar mērķi iegūt profesiju, kas pēc atbrīvošanas atvieglotu iekļaušanos darba tirgū; 3) psihologa individuālās konsultācijas – ar mērķi mazināt atkārtota noziedzīga nodarījuma izdarīšanas riska varbūtību; 4) individuālās konsultācijas pie Resocializācijas daļas vecākā inspektora pēc pieteicēja lūguma vai nepieciešamības – ar mērķi risināt aktuālās problēmas un jautājumus; 5) brīvā laika pasākumi – ar mērķi lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

Kā secināms no lietā esošās informācijas un pārvaldes paustā viedokļa, par būtiskāko uzskatāms tas, ka pieteicējs nav bijis iesaistīts Vardarbības mazināšanas programmā, kā arī nav apmeklējis individuālās psihologa konsultācijas, izņemot divas, turklāt viena no tām bijusi obligāta, lai noteiktu pieteicēja riskus un vajadzības. Vienlaikus nav strīda par to, ka līdz Lēmuma pieņemšanai no pieteicēja neatkarīgu iemeslu dēļ pieteicējam cietumā nemaz nebija iespējas iesaistīties Vardarbības mazināšanas programmā.

[8.1] Tiesa papildus lūdza pārvaldi sniegt informāciju par to, vai pašlaik pieteicējam ir (vai drīzumā būs) iespēja īstenot resocializācijas plānā paredzēto iesaisti Vardarbības mazināšanas programmā (*lietas 64. lapa*), uz ko saņēma atbildi, ka nav zināms datums, kad tiks uzsākta Vardarbības mazināšanas programma. Vienlaikus norādīts, ka 2023./2024. mācību gadā pieteicējam būs iespēja iesaistīties izglītības programmā (*lietas 71. lapa*).

Tiesa neuzskata par pieļaujamu situāciju, ka pieteicējam resocializācijas plānā ir paredzēta iesaiste Vardarbības mazināšanas programmā, tomēr tā ilgstoši netiek nodrošināta. Šāds no pieteicēja gribas un rīcības neatkarīgs šķērslis pats par sevi nevarētu kalpot par vienīgo iemeslu pieteicēja nepārvietošanai uz slēgtā cietuma augstāko soda izciešanas režīma pakāpi, kas arī šobrīd nav konstatējams, proti, komisija atkārtoti lemjot par pieteicēja pārvietošanu uz soda izciešanas režīma augstāko pakāpi nav uzskatījusi šo apstākli par šķērsli.

[8.2] Tiesa lūdza pārvaldi sniegt informāciju arī par to, vai pieteicējs pēc Lēmuma pieņemšanas ir uzsācis apmeklēt psihologu, kā arī informāciju par sadarbību ar psihologu līdz Lēmuma pieņemšanai un pēc tā, ja pieteicējs psihologu apmeklē arī šobrīd (*lietas 64. lapa*), uz ko saņēma atbildi, ka pēc Lēmuma pieņemšanas pieteicējs psihologu apmeklējis četras reizes. Atbilstoši psihologa norādītajam gan pirms, gan pēc Lēmuma pieņemšanas pieteicējs ir bijis gatavs apmeklēt psihologu un risināt problēmas, kas novedušas pie noziedzīga nodarījuma izdarīšanas (*lietas 71. lapa*). Kā redzams no komisijas /datums/lēmuma Nr. /numurs/, uz tā pieņemšanas brīdi pieteicējs psihologu apmeklējis jau sešas reizes.

Tiesa neapšauba pārvaldes norādīto, ka pieteicējam ir būtiski apmeklēt psihologu, kas var palīdzēt mazināt risku, ka pieteicējs pēc soda izciešanas un atbrīvošanas no ieslodzījuma vietas varētu atkārtoti izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Jāņem vērā, ka pieteicējs ir notiesāts par sevišķi smaga noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, pielietojot vardarbību. 2022. gada 31. maijā sastādītajā risku un vajadzību novērtējumā kā augstākais atkārtota noziedzīga nodarījuma risks pieteicējam ir minēta tieši attieksme pret noziedzīgo nodarījumu, proti, pieteicējs tikai daļēji atzīst vainu, neuzņemas atbildību par izdarīto, pieteicēja nožēla ir virspusēja (*lietas 42.A-53. lapa*).

Taču konkrētajā gadījumā bez ievērības nevar atstāt to, ka resocalizācijas plāns ir sastādīts tikai 2022. gada maija beigās un pieteicējs ar to iepazīstināts 2022. gada 31. maijā, taču soda izciešanu pieteicējs ir uzsācis 2013. gada martā, proti, resocalizācijas plāna izstrādes brīdī pieteicējs ieslodzījumā bija pavadījis jau deviņus gadus.

Lai arī uz Lēmuma pieņemšanas brīdi pieteicēja risku un vajadzību novērtējumā norādītais neliecināja par to, ka pieteicēja resocializācijas mērķi būtu sasniegti, atbilstoši Lēmumam secināms, ka konkrētajā gadījumā bija vērtēti tikai resocalizācijas plānā norādītie mērķi, taču Lēmumā nav iekļauta un vērtēta informācija par pieteicēja uzvedību un resocalizācijas rezultātiem apcietinājuma laikā. Pat pieļautie pārkāpumi vērtēti tikai pieteicējam esot notiesātā statusā, tādējādi Lēmums vispār nesatur informāciju par pieteicēja uzvedību un resocalizāciju apcietinātā statusā, kas, ņemot vērā apcietinājuma

ilgstošo periodu, nav taisnīgi.

Kā atzinis Senāts līdzīgā lietā, nav pamata secināt, ka likumdevējs būtu vēlējies, lai tiktu vērtēta tikai notiesātā uzvedība un resocializācijas rezultāti, kas sasniegti, izciešot sodu brīvības atņemšanas vietā, bet netiktu vērtēta notiesātā uzvedība un resocializācijas rezultāti, kas sasniegti pirmstiesas apcietinājuma laikā izmeklēšanas cietumā (*S e n ā t a 2022. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-85/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0622.A420311118.11S) 11. punkts*).

Jāņem vērā, ka atbilstoši Eiropas Cietumu noteikumiem attiecībā uz personām, kuras atrodas pirmstiesas apcietinājumā, jāvadās pēc noteikumiem, kas attiecas uz visiem ieslodzītajiem, un jāļauj apcietinātajām personām piedalīties dažādās aktivitātēs, ko paredz šie noteikumi (*Eiropas Padomes Ministru komitejas 2006. gada 11. janvārī pieņemtā un 2020. gada 1. jūlijā papildinātā rekomendācija dalībvalstīm Rec(2006)2-rev, 95.3. punkts*). Ja persona, kas atrodas pirmstiesas apcietinājumā, lūdz, lai tai atļauj ievērot tādu režīmu kā notiesātajām personām, ieslodzījuma vietas administrācijai, cik vien iespējams, jāapmierina šis lūgums (*turpat, 102.2. punkts*).

Uz šiem noteikumiem daudzkārt atsaukusies Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komiteja, kas, piemēram, savā 2006. gada ziņojumā par situāciju Francijā norādījusi, ka gadījumos, kad personas pavada apcietinājumā ilgu laiku, režīma aktivitātēm šajā procesā ir tikpat liela nozīme kā attiecībā uz notiesātajiem (*Rapport au Gouvernement de la République fran?aise relatif ? la visite effectuée en France par le Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants (CPT) du 27 septembre au 9 octobre 2006; para 178, https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806ecbd5*).

Tā kā resocializācijas pasākumi ir jānodrošina gan personām, kuras ilgstoši ir apcietinājumā, gan personām, kuras izcieš sodu, un šiem pasākumiem ir vienlīdz liela nozīme attiecībā uz abām personu grupām, nav nekāda loģiska pamata neņemt vērā resocializācijas rezultātus, kas sasniegti izmeklēšanas cietumā (*Senāta 2022. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-85/2022 (ECLI:LV:AT:2022:0622.A420311118.11S)12. punkts*).

Tā kā konkrētajā gadījumā Lēmumā nav vērtēts nekas par pieteicēja uzvedību un resocializācijas rezultātiem apcietinājumā, Lēmums ir atzīstams par prettiesisku.

[8.3] Papildus tiesa ņem vērā arī to, ka, atkārtoti lemjot par pieteicēja pārvietošanu un pieņemot pieteicējam pozitīvu lēmumu, vienīgais, kas faktiski pamainījies vērtējumā, ir tas, ka pieteicējs vēl četras reizes apmeklējis psihologu. Taču nav vērtēts, vai pieteicējam arī apcietinājuma laikā bija iespēja psihologu apmeklēt. Tiesa apšauba, ka četras psihologa apmeklējuma reizes ir tik būtisks apstāklis, lai pieņemtu saturiski atšķirīgus lēmumus.

[10] Ievērojot visu iepriekš konstatēto un secināto, tiesa uzskata, ka Lēmums, kurš pieteicējam bija nelabvēlīgs un kurā nebija vērtēta pieteicēja uzvedība un resocializācijas rezultāti apcietinājumā, kaut arī pieteicējs ieslodzījumā bija pavadījis jau deviņus gadus, ir atzīstams par prettiesisku.

[11] Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmajai daļai piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu 30 *euro* par pieteikumu par lietu ierosināšanu tiesā iesniegšanu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 12. februāra noteikumu Nr. 85 „Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 14. punktu pēc tam, kad stājies spēkā tiesas vai tiesneša nolēmums, kurā ir paredzēta valsts nodevas atlīdzināšana, pieteicējs iesniedz iestādē, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē, iesniegumu par valsts nodevas atlīdzināšanu. Iesniegumā norāda šo noteikumu 9. punktā minēto informāciju. Saskaņā ar minēto noteikumu 13. punktu valsts nodevu atlīdzina mēneša laikā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas iestādē Administratīvā procesa likuma 126. pantā minētajos gadījumos no tās iestādes budžeta līdzekļiem, kura attiecīgajā administratīvajā lietā bijusi pieaicināta atbildētāja pusē.

Līdz ar to samaksātā valsts nodeva 30 *euro* apmērā piespriežama no Latvijas Republikas un tā jāatlīdzina no pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 246.-251. pantu un 289.-291. pantu, Latvijas Sodu izpildes kodeksa $50.^{21}$ panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. D/ pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka p.i. /datums/lēmumu Nr. /numurs/ „Par /ieslodzījuma vieta/izvērtēšanas komisijas lēmumu".

Piespriest no atbildētājas Latvijas Republikas par labu /pers. D/ samaksāto valsts nodevu 30 *euro*, kas atlīdzināma no Ieslodzījuma vietu pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2023. gada 29. septembrī.

Tiesnese K. Brokane